

Ressenya

Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics

El Centre de Terminologia TERMCAT és, des del seu naixement, tota una referència internacional pel que fa al desenvolupament de tasques terminològiques. De fet, en el seu web, ells mateixos es qualifiquen com el “centre de referència en el treball terminològic”. Partim, doncs, d’aquest fet, del fet referencial.

L’activitat terminològica no la limiten a l’elaboració de diccionaris, vocabularis i glossaris especialitzats, en els quals recullen i normalitzen els neologismes del lèxic especialitzat o els termes específics encara poc difosos i coneguts, sinó que amplien i completen aquesta activitat amb la fixació d’uns criteris i la presentació d’unes convencions que permeten elaborar amb garantia i seguretat tota mena de treballs terminològics, més enllà dels reculls lèxics.

Amb obres com la que ara presentem, però, aviat ens adonem que aquests criteris i convencions que estableixen, com a autoritat en la matèria, tampoc no són aplicables de manera exclusiva només en els treballs terminològics. *Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics* és una obra útil tant per a estudiants com per a professionals de qualsevol àmbit que en algun moment de la seua carrera hagin de presentar un treball que inclogui bibliografia, sigui el treball de naturalesa terminològica o no.

Dades bàsiques

TERMCAT, Centre de Terminologia
Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics.
 Vic: Eumo Editorial; Barcelona:
 TERMCAT, CENTRE DE TERMINOLOGIA,
 2009. (En Primer Terme; 6. Criteris i Mètodes)

Autora de la ressenya

Mònica Montserrat Grau
 Universitat Autònoma
 de Barcelona

Mariona Torra i F. Xavier Fargas són els redactors d’aquest sisè volum de la col·lecció En Primer Terme, en la qual es publiquen els documents que serveixen de contrapunt i complement als diccionaris especialitzats. I aquesta obra en concret està inclosa en la sèrie Criteris i Mètodes. Els autors assenyalen que aquest volum recull els criteris i les convencions que se seguiran en els treballs terminològics elaborats pel TERMCAT o en els quals intervingui el TERMCAT; per tant, són uns criteris que els permetran sistematitzar tota la seua producció, però que poden ser model i exemple per a obres externes i alienes a la responsabilitat del Centre de Terminologia.

Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics s’ha concebut com una actualització de l’apartat dedicat a la bibliografia de l’obra del 1990 *Metodologia del treball terminològic*, que era una guia per aconseguir la presentació sistemàtica i rigorosa d’una recerca terminològica. Gairebé vint anys després, segurament era lògica i del tot imprescindible aquesta reelaboració actualitzada i, per tant, adaptada als nous temps i, sobretot, als nous recursos que cal saber com referenciar.

Si consultem *Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics* comprovarem que és una obra que conté diverses obres. Ho comprovarem amb l’observació i anàlisi dels continguts.

D’entrada recorrerem a l’obra per resoldre els dubtes que tinguem en relació amb el que el mateix títol indica que ens solucionarà: presentar de manera sistemàtica una bibliografia inclosa en qualsevol mena de treball. L’explicació esquemàtica i la profusió d’exemples ens ho aclareixen de sobra.

Per fer-ho, l'obra es divideix en cinc capítols. En el primer, "Qüestions generals", descobrim quins elements hem de tenir en compte en el moment d'elaborar una bibliografia (el tipus de font d'informació -documents monogràfics, publicacions en sèrie, documents audiovisuals, materials gràfics i recursos electrònics- i les abreviacions que s'utilitzen més sovint per simplificar les referències). El segon capítol presenta els elements que identifiquen el document (responsabilitat principal, títol, edició, publicació, col·lecció i número internacional normalitzat -que són elements de presència obligatòria-; i la designació del tipus de material i la descripció física del document -que són aspectes opcionals que no tenen per què incloure totes les referències-). "Les referències segons el tipus de document" és la tercera part del llibre, que presenta de manera esquemàtica tots els elements anteriors, ordenats adequadament i separats pels signes de puntuació corresponents. Entre els tipus de documents es distingeixen les monografies -llibres, parts i capítols d'un llibre, normes i catàlegs comercials- de les publicacions en sèrie -publicacions periòdiques i publicacions oficials-, dels documents audiovisuals --enregistraments, i programes de ràdio i televisió-, dels materials gràfics -cartells i tríptics- i dels recursos electrònics -documents electrònics d'accés local, que són els que es presenten com un suport físic (disquets, cassetts, CD-ROM...), i documents en línia, quan l'accés és remot i no es pot manipular un suport físic. I és justament la inclusió, en aquest volum, de les referències dels recursos electrònics el que té un interès especial, pel que té d'innovador respecte d'obres anteriors sobre criteris de citacions bibliogràfiques, atès que cada cop més les fonts d'informació es troben en forma de recurs electrònic.

El quart capítol és "Ordenació de les referències". S'hi explica que aquesta ordenació pot obeir a diversos criteris, com l'alfabètic dels cognoms dels autors, que potser és el criteri més freqüent, però també hi ha bibliografies que segueixen un ordre temàtic o cronològic, etc. El TERMCAT opta per l'ordenació alfabètica discontinua, però abans distingeix i classifica les bibliografies que acompanyen els seus treballs en tres apartats: obres especialitzades (manuals, normes, estudis, tesis doctorals, actes de congressos, etc.), obres terminològiques (diccionaris, vocabularis, bancs de termes, nomenclatures, etc.) i obres lexicogràfiques (diccionaris generals, etimològics, enciclopèdics, etc.).

I per exemplificar de manera real els criteris establerts i proposats, la cinquena part del volum presenta totes les obres elaborades pel TERMCAT i totes aquelles en què el TERMCAT ha intervingut d'alguna manera, fins a l'octubre del 2008.

De totes les maneres possibles i correctes de presentar una bibliografia, per a l'elaboració d'aquests criteris el TERMCAT s'ha basat principalment en les normes ISO referides al contingut i l'estructura de les referències i citacions bibliogràfiques. Però també s'han consultat obres, tant de l'àmbit català com internacional, per emplenar buits o adequar-se a necessitats específiques que les normes abans esmentades poden no incloure. I pel que fa a descripcions catalogràfiques, s'han tingut en compte les convencions i les recomanacions de la Biblioteca de Catalunya.

Hem dit més amunt que *Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics* era una obra amb més obres dins seu. Aparentment, el volum té la clara intenció d'establir els criteris per a la inclusió de referències bibliogràfiques i és el que fa al llarg dels capítols descrits. Però, al mateix temps, hi trobem un petit diccionari especialitzat en l'àmbit de les referències bibliogràfiques. Tot seguit, i a risc que ens hagi passat algun cas per alt i això resti exhaustivitat a la voluntat primigènica del recull que hem elaborat, presenten la terminologia que al llarg del llibre es glossa, o bé directament amb definicions o bé amb paràfrasis aclaridores. Hem anat prenent nota dels termes a mesura que apareixien en el text, però considerem oportú presentar-los ara alfabèticament:

- Bibliografia
- Bibliografia de treballs terminològics

- Catàleg comercial
- Citació
- Col·lecció
- Data de publicació
- Document audiovisual
- Document monogràfic
- Edició
- Editor
- Editorial
- Font d'informació
- Material gràfic
- Monografia
- Norma
- Publicació
- Publicació en sèrie
- Publicació oficial
- Publicació periòdica
- Recurs electrònic
- Referència bibliogràfica
- Responsabilitat principal
- Subtítol
- Títol
- Títol paral·lel

Però encara hi ha una altra possible obra independent dins d'aquest volum. És la que forma el capítol cinquè, l'annex que presenta la bibliografia temàtica del TERMCAT. Aquesta relació de totes les publicacions elaborades pel TERMCAT o amb intervenció del TERMCAT, molt més lluny d'actuar com a simple exemple de les convencions i els criteris descrits en els quatre capítols precedents, ofereix encara altres informacions que, pel fet de ser opcionals, no s'han inclòs en els apartats anteriors (nombre d'entrades en el cas de les obres terminològiques; equivalències;

definicions o il·lustracions, en el cas que les obres en tinguin, etc.), i constitueix per si sola una llista referencial d'obres de consulta terminològica relatives a més de trenta àmbits.

Bibliografia: Criteris de presentació en els treballs terminològics és, en definitiva, un clar exponent de la rigurositat, l'experiència i el constant interès per l'actualitat i l'actualització, que poden ser els símbols del segell de qualitat del TERMCAT.

